

PANORAMA

23 DECEMBER 1943 - No. 26

LOSSE NUMMERS 16 CENT

KERSTMORGEN

Teekening H. Rotgans

H. ROTGANS

Zie in dit nummer: Onze groote Kerstprijsvraag

Ook in de hospitalen, waar de oorlogsgewonden worden verpleegd, ontbreekt de Kerstboom niet.

HET KERSTFEEST VAN DEN SOLDAAT

Bij het licht van de Kerstkaarsen wordt de brief van huis gelezen.

Bij Kerstmis hoort een Kerstboom. Zelfs in het gevechtsgebied rusten de mannen niet eer zij een boom gevonden hebben.

Zelfs de schildwacht heeft een Kerstboomje naast zijn post staan.

In de bunkers aan het front vieren de soldaten hun Kerstfeest rond den versierden boom.

Kerststemming in het matrozenverblijf. Stapf Bilderdienst 2, Eko-Stapf 2, Hoffmann-Stapf 2

Haar laatste Wiegelied

Een Kerstverhaal door Pim van Cleef

Juffrouw Klaartje stond voor het raam en keek naar buiten. In den laten namiddag van den vierentwintigsten December was het gaan sneeuwen. De vlokken daalden neer, kalm en rustig, maar in stage cadans. Ze gleden langzaam naar de aarde; ze kwamen van boven, ergens van boven, je zag alleen een grijze lucht, een dikgrijze lucht, een met sneeuw gevulde lucht. In 't gelig licht van de lanterns blonken ze als kleine stukjes goud, om dan uit dien cirkel van licht weer wit te worden en zich met een zucht naar te vlijen op den grond, te glijden op de daken, neer te strijken op de voertuigen en zich vast te klemmen aan de menschen. Het duurde niet lang of alles was bedekt met een blank kleed, dat glinsterde en flikkerde, dat onder een reine witheid de wereld verborg, en het geluid deed vergaan tot een ingehouden gefluister omdat in den komenden nacht alles klaar en schoon moest zijn, stil en van een ongestoorde rust, en dat alles voor een heel klein Kind, een heel klein, maar goddelijk Kind.

Juffrouw Klaartje stond voor het raam en keek verrukt naar buiten. Dit zou de eerste witte Kerst worden sedert vele jaren. Ondanks alle dromen en verhalen werd de geboorte van het Kind in het kleine Nederland altijd gevierd met regen of vochtig mist, hoogstens met een vrieskoude lucht en een kille winterzon.

Juffrouw Klaartje rekte het schrale, oude lijfje, keek naar boven en keek naar beneden, naar links en naar rechts, en zag overal vlokken, witte vlokken, witte warme vlokken. En juffrouw Klaartje lachte vriendelijk tegen die vlokken, want ze wist, die vlokken lachten tegen haar. Nou, en dan moest je toch teruglachen. Je moest altijd blijheid om je heen verspreiden, en als je wordt toegeknipt of als je een prettigen lach ontmoet, dan lach je terug, want lachen verwarmt en verwikt. Ja, juffrouw Klaartje wist zeker, dat de vlokken tegen haar lachten. Zou het misschien niet voor den laatsten keer zijn, dat zij het Kerstfeest mocht vieren, en dan nog wel een witte Kerst? Want denk je eens in, juffrouw Klaartje was al achteenzeventig jaar. Dus het was tijd om te gaan, hè? Och, het raderwerk was op, het liep nog zoo'n beetje, maar het was niet veel meer, hoor. Pas nog een zware kou gehad. En toen had de dokter gezegd:

„Denk er om, juffrouw Klaartje, u mag voorloopig niet naar buiten, hoor! Ik zal wel een teekken geven wanneer u weer de straat op moogt. U bent wel sterk, maar u mag toch niet roekeloos zijn.“

„Maar, dokter, ik wil zoo graag de blijte Kerststemming in de oogen van de menschen zien, het stille geluk, dat het Kind komt brengen.“

„Nee, nee, juffrouw Klaartje,“ had de dokter geantwoord en hij had vermanend een vinger opgestoken. „U bent leerares geweest en weet dus wat gehoorzamen is. Nu ben ik de baas. Maar u heeft één grooten troost: op Kerstdag komen uw kinderen liedjes zingen bij de kribbe, deelt u weer kransjes uit en vertelt u weer het oude verhaal. Dat, juffrouw Klaartje, is dan weer uw groote glorie. Dan ziet u het geluk van het blijde Kerstfeest in de oogen van uw kinderen. Laat dat uw troost zijn: uw kinderen rondom het Kind.“

Toen juffrouw Klaartje aan haar kinderen dacht, vloede haar hart vol geluk. Het kleine en schrale, nietige en simpele vrouwje met het platte lijfje en het gerimpelde gelaat voelde zich groeien en ze zette haar smalle borstje vooruit en ademde diep. Haar kinderen!

„Ja, haar kinderen zouden komen. De onaanzienlijke juffrouw Klaartje de Waard had kinderen bij tientallen, ze had er meer dan een moeder ooit kon ontvangen. Natuurlijk geen eigen kinderen, juffrouw Klaartje was nooit getrouwd geweest, daarvoor was ze te klein gebleven, te miniem, te eenvoudig. Ze was onderwijzeres geworden en later les gaan geven in zingen, toen werd ze zangleerares en nog later zangpaedagoge. Haar hart was altijd uitgegaan naar de kinderen; altijd was ze bij de kinderen, deelde ze in hun vreugde en verdriet, leefde ze in hun spelen mee, vormde ze hun jonge stemmen, en leerde hun de blijheid van het lied.“

De grootste glorie was wel wanneer juffrouw Klaartje een baby in haar armen mocht nemen. Dan drukte ze het kleine kind tegen haar magere lichaam, streelde het en fluisterde allerlei koosnaampjes. In pijnlijk verlangen gleed dan soms een traan langs haar wang. Doch dan werd een lied gezongen, een eenvoudige melodie, een simpele deun, een stil gedodein. Dan groeide haar hart, werd haar liefde voor het kind, voor elk kind, breed en groot: dan hoorde het kleine wezen in juffrouw Klaartje's armen den stagen klopp van haar hart en dronk, als ware het moedermelk, de liefde in, die van juffrouw Klaartje uitstraalde. Ja, juffrouw Klaartje hield meer van kinderen dan een moeder van haar eigen kroost, want juffrouw Klaartje hield van alle kinderen.

En nu zouden er morgenmiddag wel twintig komen en den tweeden Kerstdag ook wel twintig. De kransjes lagen klaar, de flesschen limonade stonden op hun plaats, het boek met het oude verhaal was gereedgelegd. Nu nog een korte avond, dan de wonderlijke nacht, en morgen: kind met de kinderen, met de kinderen naar het Kind.

Daar stond de kribbe, daar lag op wat stroo het goddelijk wezen, daar knielden Maria en Jozef, daar lagen de os en de ezel. En de schaapjes keken verbaasd naar dat stille gedoe,

de herdere hadden hun muts in de handen, en boven dat alles zweefde een engel en hief heel hoog een lint: „Gloria in excelsis Deo“.

De klok had twaalf uur geslagen en juffrouw Klaartje had nog geen oog dichtgedaan. Ze was zoo moe, zoo vreeselijk moe, zoo allerverschrikkelijk moe. Ze had zich zeker te veel opgewonden bij 't zien van de kostelijke sneeuw, bij de herinneringen aan vroeger en bij het stil genieten tijdens het denken aan morgen. Nu kon ze niet slapen. Ze keerde zich om en lag nu de helle kamer in te staren. Want juffrouw Klaartje had de gewoonte om iederen avond van alle kamers de gordijnen open te doen voor ze naar bed ging, in het kinderlijk verlangen om altijd licht te hebben. Nu lag de kamer blank in den weerschijs van de sneeuw en was ze gevuld met het heldere licht van de volle maan.

„Gegroet, licht, kom maar binnen. Buitel maar rond en ga maar door mijn huis. Speel maar in mijn kamers en laat overal zien dat je er bent. Doch wees voorzichtig en bedaar in de kamer waar de kribbe staat. Daar woont het Kind, het eigenlijke Licht, de Schepper van het licht. Ssssstttt, wees stil, want misschien slaapt dat Kind, en kleine kinderen moeten veel en diep kunnen slapen.“

Maar het Kind sloep niet. Plotseling schoot juffrouw Klaartje overeind, een geschrei had weerklonken.

„E-è-è-è-è!“

Nee, het Kindje zal toch niet wakker zijn geworden of zijn gaan huilen? Gespannen luisterde juffrouw Klaartje, het hoofd naar de huiskamer gericht.

Hoor! Daar was het weer! Een kindje huult. Zou het... zou het... zou het soms het Kindje zijn?

„E-è-è-è-è!“

Een hulpeloos gesnik, een zacht geschrei, afgebroken kretejes, en daartusschen het sussen van een lieve stem, het genueire van een wiegelied, de zware bas van een man.

„Nee toch! Het Kindje huult!“ Juffrouw Klaartje krom moezaam uit bed, haar rug deed zoo'n pijn, en de kou van den nacht stak haar opeens als met scherpe naalden.

„Ja, ja, ja! Stil maar, hoor! Ik kom!“

Zenuwachtig schoot ze in haar pantoffels, deed haar peignoir aan en liep driftig naar de huiskamer. Van onder de deur kwam een hel, wit licht en viel sproeiend in de gang. Het geschrei klonk nu duidelijker en juffrouw Klaartje deed haastig de deur open.

„Oooooooch, wat lief! Wat is dat lief!“

Heel het moederlijk hart van juffrouw Klaartje de Waard sprong op en ze strekte haar handen uit.

Aan de tafel zat een jonge vrouw, in een wit kleed met een blauwe ceintuur, het hoofd gedekt met een blauwen sluier. Haar gelaat was zoo teer, zoo doorschijnend. Naast haar stond een oude man, een goedige oude man met een donkerbruinen baard, zijn handen gelegd om een stok, waartegen hij licht gebogen leunde.

Beiden keken naar het Kind, dat onrustig in de armen van de vrouw heen en weer woelde, zijn korte geluidjes uitstootte, met de armpjes spartelde en met zijn beentjes schopte. Maar schoon dat het Kindeke was! Het lag daar bij zijn moeder als een zonnestraal, gebed in een diamanten kroon, het parelde en fonkerde als het licht. De kamer was als bij dag door de stralende schoonheid van dat Kind.

Toen juffrouw Klaartje binnentrad, keken de man en de vrouw op en glimlachten haar toe.

„Ik ben maar even hier gaan zitten,“ verontschuldigde de vrouw zich. „De kleine was zoo onrustig en kon maar niet slapen. Het is zoo koud vannacht met al die sneeuw: wel mooi, maar koud.“

„Natuurlijk, natuurlijk. U doet maar heel gewoon, hoor!“ haastte juffrouw Klaartje zich te antwoorden. „Beschouw dit huis als het uwe, en laat mij uw gastvrouw zijn.“

Ze bood den ouden man een stoel aan, dien deze met een dankbaren knik aanvaardde, en ze liep zoo vlug ze kon naar de keuken, zette daar water voor koffie op, warmde wat melk voor het kind, besmeerde haastig een paar beschuiften en nam in het voorbijgaan nog een wollen shawl mee om het kleine wicht in te kunnen wikkelen.

Toen begon een wonderlijke nacht in het huis van juffrouw Klaartje, een nacht vol melodie en muziek, een nacht van pure vreugde en jubelende blijdschap.

Terwijl ze hun beschuiften aten en van de koffie dronken, vertelde de man van de moeilijke reis en den zwaren tocht, dien ze hadden gemaakt door koude en sneeuw. En juffrouw Klaartje knikte meewarig en vol medeleven, toen de vrouw aanvulde, dat ze nergens konden worden ontvangen. De oude man werd heftig toen hij het gebeurde weer voor zich zag: van huis naar huis, van herberg naar herberg, van logement naar logement, en overal een snauw, een gegrom en het diechtslaau van den deur. Maar de vrouw legde haar hand op den arm van den man en zei met haar welluidende stem, die klonk als het getinkel van zilveren klokken:

„Maar toen kwam het Kind, nietwaar?“

De man zei niets, maar zijn handen grepen des te vaster den stok, zijn oed en verweerd gelaat kreeg iets jongs door een stralenden lach en hij knikte

De vlokken daalden neer, kalm en rustig, maar in stage cadans.

maar naar de vrouw, maakte geluidjes tegen het Kind en zoemde in zijn haard.

Het Kind was wat rustiger geworden, maar wilde nog steeds niet gaan slapen. De melk had het al op en nu zoog het aan zijn duim.

„Hij zal direct wel in slaap vallen,“ zei de vrouw. „Een glas warme melk is zoo goed.“

Met blijde oogen keek juffrouw Klaartje naar het Kind. Dat dit nu juist in haar huis gebeuren mocht. Dat vannacht nu haar woning was uitverkoren om onderdak te verlenen.

„O, Kindje, o Kindje dan toch!“ snikte ze en ze strekte haar armen uit in een groot en wijd gebaar.

Toen kwam het glorievolle oogenblik, dat de vrouw opstond en met het Kind naar juffrouw Klaartje liep: haar kleed ritseelde en ruizelde door de kamer. Voor juffrouw Klaartje stond de vrouw stil en ze legde het Kind in haar nog steeds uitgestrekte armen.

Een oogenblik leek het juffrouw Klaartje of de wereld ophield te bestaan. Alles vervaagde tot een grauw gordijn, alleen het Kind bleef in zijn helderheid. Dan werd de kamer weer licht en hield juffrouw Klaartje den pasgeborene dicht tegen zich gedrukt. Door een floers van tranen zag ze het goddelijk Wicht liggen tegen haar

borst: haar oud, mager lichaam rustte tegen het lijfje van dat wonderlijke Kind: zacht wiegde ze het heen en weer, en terwijl een geruisch als van een wijden wiekslag de kamer doortilde, begon ze een lied te zingen, een oude Kerstmelodie.

De hemel barstte open, en engelen daalden neer; violen weerklonken en harpen zongen, een fluit liet blijde tonen vallen, een bas hommelde en alten voegden zich bij het orkest.

Ons ghenaket die avontstar,

Die ons verlichtet also clair:

Wel was haar doe.

Susa ninna susa noe,

Jezus minne sprac Marien toe.

De oude stem van juffrouw Klaartje werd weer vol en krachtig, en zong deinde het refrain: Susa ninna susa noe.

Op den achtergrond klonk het neuriend koor van de engelen, dat de oude vrouw begeleidde bij het zingen van haar wiegelied.

Si sette dat kint op haren schoot,

Si cussedet voor sijn mondekijn root;

Het was so soet.

Susa ninna susa noe,

Jezus minne sprac Marien toe.

Juffrouw Klaartje drukte het Kind tegen zich, vast en stevig. Maar het Kind scheen daarvan geen pijn te voelen, het lachte zacht met gorgelende geluidjes, het zoog aan zijn duim en knikte naar juffrouw de Waard.

Si sette dat kint op haren arm,

Mit groter vrouwen sacht sijt aen:

Het was so soet.

Susa ninna susa noe,

Jezus minne sprac Marien toe.

En steeds daalden maar van den hemel engelen neer, alle keren waren aanwezig en neurieden mee of bespeelden hun instrumenten.

Orgelende muziek klonk overal en het werd al zoeter en zoeter.

Die os ende ooc dat eselkijn

Die aanbden dat soete kindekijn:

Wel was haar doe.

Susa ninna susa noe,

Jezus minne sprac Marien toe.

De wanden van de kamer weken uiteen en de Kerstnacht was het eenige, dat nog bestond. Huis en hof, straten en stad waren verdwenen. Alleen de klare, blauwe lucht hing in het heetal als een fluweelen gordijn met zilveren sterren bespat. De maan lachte rond en vol en bescheen een weg, die van de aarde naar boven liep, ver naar boven, en die zich verloor in een witte wolk, die kwam aandrijven, blank als de sneeuw, dan fonkelend als goud, schitterend als de zon en stralend als het licht.

Juffrouw Klaartje betrad dien weg, nog steeds het Kind in haar armen houdend als een kostbaren schat, als een onvergeetlijk kleinood. En ze zong maar door, die juffrouw Klaartje. Haar stem klonk wijd en schalde door de luchten, klonk tevens teeder als het gezang eener moeder: „Susa ninna susa noe“.

Naast haar liepen de man en de vrouw, achter hen kwamen de koren van engelen, en allen zongen mee, neurieden mee, en hommelde het lied, zoemden de melodie en werden gesteund door het vol orkest. Maar boven alles uit klonk de stem van juffrouw Klaartje:

Susa ninna susa noe,

Jezus minne sprac Marien toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

toe.

... een weg, die van de aarde naar boven liep. Teekeningen B. ten Hove

... opende verschrikt zijn oogen en duikelde met stoel en al achterover...

HET DREIGEMENT VAN BALTHASAR CORNELISZ

Een Oud-Hollandsch Kerstverhaal door Hendr. Rolland

Kapitein Ruyzenaer gluurde op het bordes van de hoofdwacht door de ruiten en sloop toen op zijn teenen de zaal binnen. Voorzichtig pakte hij een zware hellebaard van den muur en gaf er den slapenden schutter bij de schouw een ferme por mee tegen zijn schouder.

De dienstdoende sergeant van de wacht opende verschrikt zijn oogen en duikelde met stoel en al achterover toen hij zag, dat er een blinkend stuk staal onder zijn neus gehouden werd. Hij was door den kapitein verrast, terwijl hij languit voor het haardvuur zat te slapen, loom van de vele potten Haerlemsch bier, die hij bij zijn mik met Griensche kaas gedronken had.

"Mooie manier van wacht houden," snauwde de kapitein den onthutsten sergeant toe, die haastig achter den omgevallen stoel dekking zocht. "De mannen zitten in de herberg toeback te zuigen en te dobbelen, terwijl de schildwacht voor hen op den uitkijk staat en jij ligt zoo vast te slapen, dat ik gerust een stel musketten uit de rekken had kunnen nemen, zonder dat er een haan naar gekraaid had. Als we met zulke lui als jullie nog eens een belegering moesten doormaken, zaten de Spanjaarden in minder dan geen tijd op de Groote Markt." Hij stampte woedend met de hellebaard op den houten vloer, waardoor een paar enorme tinnen kroezen op de eikenhouten tafel begonnen te rinkelen. "Ik kan wel raden, wat er in jullie kalfskoppen is omgegaan," vervolgde hij. "De kolonel gaat weg, de luitenants zijn ziek en den kapitein zie je nooit voor klokke tien op de wacht. Op Kerstavond gelooft hij 't misschien heelemaal wel. Laten we onze kans dus eventjes waarnemen."

Hij trok den sergeant bij zijn mouw voor een der hooge ramen van de wacht en wees naar een achttal schutters, dat bij het heldere maanlicht rillend van de kou op de Markt stond.

"Laat ze zóó maar een uurtje staan," gelastte hij barsch, "dan kunnen ze hun verhitte koppen wat afkoelen. Jullie zult er nog wel meer van hooren."

Hij liet de zware deur met een doffen slag achter zich in het slot vallen, wikkeldde zich op het bordes in zijn wijden mantel om beveiligd te zijn tegen den guren oostenwind, die over de open Markt streek en liep toen behoedzaam langs de trap naar beneden. De sneeuw op de treden was hard bevroren en kraakte onder het gewicht van zijn gele laarzen.

De klok van de Groote Kerk sloeg het volle uur — haar bronzen stem verscheurde eensklaps de stilte boven de stad en trilde na iederen slag even na, alsof ook zij klappertandde van de kou. Acht uur, constateerde de kapitein. Het werd tijd dat hij thuis kwam. Hij keek even naar het armzalige troepje schutters, dat zich ondanks de kou een waardige houding trachtte aan te meten en wendde zich snel af toen de wind den grooten, zwarten hoed met roode pluim van zijn hoofd dreigde te rukken. Met forsche schreden wandelde hij in de richting van de Zijlstraat. Op den hoek bij het raadhuus had hij er reeds spijt van dat hij zoo hardhandig tegen zijn minderen was opgetreden. Natuurlijk moesten de kerels op hun post zijn — dienst was nu eenmaal dienst — maar hij had ze niet een uur lang hooven te laten blauwbekken op de Markt; hij had kunnen volstaan met ze de voorgescheven boete op te leggen. Meer werd er volgens de stedelijke ordonnantiën niet van hem geëischt.

Hij was blij, dat de dag bijna ten einde was — vandaag had

nij zich wel bijzonder ellendig gevoeld. Er waren slechts grauwen en snauwen over zijn lippen gekomen. Het was vanmorgen vroeg al begonnen. Hij had in het voorhuis staan mopperen, omdat de poortklok te laat geluid werd — het kon hoogstens een paar minuten gescheeld hebben — het knechtje Govert had een oorvijg in ontvangst moeten nemen, omdat het haardvuur te laag was opgepookt en Maritgen had vreeselijk gekrenkt gedaan, toen hij haar een uitbrander had gegeven over het verschaalde bier en de oudbakken krentenbroodjes. Zijn dochter Barbara had hem met verbaasde oogen aangekeken en tijdens het ontbijt geen mond meer opengedaan. Voelde zich natuurlijk verplicht partij te trekken voor Maritgen. Als de mannen zich met het huishouden bemoeiden, waren de vrouwen de zaak met elkaar eens.

Uit pure verveling en ergernis was hij in de Roode Leeuw zijn pijp toeback gaan zuigen en had daar bij een roemer Rijschen wijn twist gekregen met den stadspensionaris over diens jongste uitlatingen in de Staten van Holland. Hij had het geschil gauw bijgelegd, omdat hij hoopte op het kolonelschap van de oude schuts van St. Joris en de voorspraak van den stadspensionaris voor deze benoeming heel goed gebruiken kon.

Zijn stemming was er niet beter op geworden, toen hij omstreeks elf uur besloot naar het ijsvermaak op het Spaarne te gaan kijken. Voor de brouwerij "De drie Klaveren" krioelde het van de menschen. Jongens in kleurige priksleeën duwden zich met hun stikkers over het spiegelend ijsvlak; een troep opgeschoten knapen kronkelde als een haastige duizendpoot door de bonte menigte, luidkeels schreeuwend ruim baan te maken; de prachtig beschilderde arreslee van den heer van Heythuyzen, getrokken door twee zwarte paarden met pluimen en bellentui, gleed statig voorbij; in een groote, open ruimte tusschen twee schepen had zich een kring kijklustigen gevormd, die de verichtingen der schoonrijders met bewondering gadesloeg; ginder kwam een luitenant van de schutterij aanzwieren, de groene pluim op zijn hoed golvend in den wind, het oranje wambuis schel afstekend tegen het stemmige zwart van de andere schaaters, zoodat men hem geen moment uit 't oog verloor, en boven al het rumoer uit klomk het onophoudelijk getoeter van den man der koek-en-zoopjeskraam, die bang was, dat hij door het publiek vergeten werd.

Ofschoon het schouwspel hem boeide, kon het hem niet opvroolijken. Hij was stellig niet te oud om aan de wintersche pret mee te doen — er waren wel ouderen dan hij op het ijs — maar de lust ontbrak hem.

Hij had zich baloorig omgedraaid en was dwars door de stad langs de St. Baaf en het raadhuus naar de Kraaijenhorstergracht gegaan, die beter tegen den wind beschut was en bovendien slechts enkele tientallen meters van zijn huis verwijderd lag. Ze was zoo goed als verlaten geweest.

En een groepje mannen speelde een miserabele partij kolf op het ijs en de vrouw van den wafelbakker leerde er haar dochttertje achter 'n schuiflee schaatsenrijden. Bij den brillenslijper op den hoek had hij een kooltje uit den doofpot gekregen om den brand in zijn pijp te steken en was vervolgens naar de Zijlpoort gewandeld, waar zijn scherpe bliken geenerlei onregelmatigheid hadden kunnen bespeuren om over op te stuiven.

Hij was maar naar huis gegaan en had na het eten een paar uur in zijn stoel zitten mijmeren naast de schouw.

Maritgen liep nog steeds met de bokkepruik op over het gebeurde van dien morgen. Ze toonde haar gekwetsten trots door in de keuken onnodig hard met de potten en pannen te rammelen. Barbara was met Govert uitgegaan om voor den Kerstdag inkoop te doen in de stad. Het berouwde hem, dat hij bij het ontbijt zoo onhebbelijk tegen de meid was uitgepakt. Misschien was het bier wat verschaald geweest, doch dat kwam wel meer voor; in ieder geval had hij het nooit noodig gevonden er een aanmerking op te maken. En als hij de waarheid sprak, zou hij moeten erkennen, dat het krentenbrood vanmorgen niet slechter gesmaakt had dan op andere dagen. Geen wonder, dat Barbara aan tafel verbaasd haar wenkbrauwen had opgetrokken — zóó'n onbillijke bejegening waren ze van hem niet gewoon.

Neen, de schuld lag bij hem. Dat hadden ze aanstonds begrepen, hoewel ze naar de reden van zijn prikkelbaarheid slechts konden gissen. Hoe konden ze ook weten, dat hij het Kerstfeest ieder jaar met angst in zijn hart zag naderen en eerst weer vrij en opgelucht durfde ademhalen, als de gevreesde dagen voorbij waren? Hij had er met niemand ooit over durven spreken. Wanneer hij de feiten rustig bij zichzelf overwoog — en dat kon hij alleen als Kerstmis nog in een ver verschieft lag — leek hem de zaak te belachelijk om er een woord aan te verspillen. Maar wat hij in Juli voor een onmogelijkheid en een hersenschim had gehouden, kreeg in December de gestalte van een bijna tastbare realiteit, die zijn droomen verontrustte en hem overdag met sombere voorgevoelens vervulde.

Hij staarde naar het houten scheepje op de schouw, dat een getrouwe nabootsing was van "t Fortuyn", den Oostindische vaarder, waarop hij zijn laatste reis als schipper van de Oost-Indische Compagnie gemaakt had. Er gleed een schaduw over zijn gelaat en hij trok zenuwachtig met zijn mond.

Nochtans had "t Fortuyn" hem geen windeieren gelegd. Integendeel, het schip had zijn goeden naam niet verloochend en hem in staat gesteld het zeemansleven vroegtijdig vaarwel te zeggen en zich als gezeten burger in zijn geboorteplaats Haerlem te vestigen. Hij was kapitein van de schutterij geworden en behoorde tot de notabelen van de stad. Vier geslaagde reizen had hij met "t Fortuyn" gemaakt en rijke ladingen aan kruidnagelen, peper, muskaatnoten en rijst in de havenstad Hoorn afgeleverd. De heeren bewindvoerders van de Compagnie hadden hem met tegenzin laten gaan — bekwame krachten als kapitein Ruyzenaer konden slechts noode gemist worden — maar zijn besluit was onwrikbaar geweest. Hij voelde zich nu nog jong en verlangde er naar zelf te kunnen genieten van de rijkdommen, die hij zich ten koste van talloze gevaren en ontberingen verworven had.

Doeh aan dit alles dacht hij niet, toen hij naar het scheepje keek. Het waren allesbehalve prettige herinneringen, waarmee zijn geest zich op dat oogenblik bezighield. Herinneringen aan den laatsten tocht van "t Fortuyn", toen ze op de uitreis naar Indië weken achtereen in den stiltegordel van den equator waren opgehouden, ten prooi aan de bitterste beproevingen. Het water in de vaten raakte bedorven, zoodat ze bijkans van dorst versmachtten en tot overmaat van ramp was door het langdurig gemis aan verschoed de gevreesde scheurbuik onder de schepelingen uitgebroken.

Een gevoel van dofte neerslachtigheid had hen overmand en in bange vertwijfeling hadden ze den Heer gesmeekt regen en wind te zenden om hen voor een wissen dood te behoeden. De gedachte, dat ze op een spiegelgladde zee, bij het prachtigste zonneweer en onder de luisterrijke sterrenhemels van kommer en ellende moesten omkomen, had hun krachten verlamd

en de minste lichamelijke inspanning tot een kwelling maakte. In deze benarde omstandigheden kwam de zwelmschijmer Balthasar Cornelisz, een van de weinigen die ziekte te lijden hadden gehad, en begon om het rantsoen van een doodzieken so. Ondanks zijn betuigingen van onschuld had ka hem terstond in het gat van "t Fortuyn" in zotten. Hij had den jongen Balthasar, die Haerlem afkomstig was, tot zulk een laffe staat geacht doch het getuigenis van den ankhad te zwaar gewogen om ook maar den miltelaten. De scheepsraad was bijeengekomboswicht vwoordeeld om op een verlaten l worden gheset". Eenige dagen later had de zugegrote vreugde van het scheepsvolk de zeilen doen bollen in hen voorspoedig naar Brazili

En hier werd — toevallig op Kerstavonnis aan Balthasar Cornelisz voltrokken onschuld g volhield en zelfs hevige tegenssonder mededoogen op een onherbergzame kpen met het vooruitzicht van honger of ontber of door de gittige pijlen der wilden te worden zhad hij tot op het laatst gemeend, dat de vreeselijke lot zou weten te besparen, maa omgeslagen in haat, toen hij zag, dat deze geedde executie van het vonnis te verijdelen.

"U jaagte me op Kerstavond onschuldig den den gezaghebber toegeschreeuwd, toen hij i neergelaten, die hem naar het strand zou veaar als ik hier nog sta, ik kom terug, kapitein zal ik u op een Kerstavond in het vaderland n vragen."

De kapitein had minachtend de schouders weggevaaren zonder zich verder om den ongte te bekommern. Zijn woorden hadden pas gekregen, toen de ankerkast Thijs Blok op B werd en hem voor zijn dood vertelde, dat hij B ten onrecht van diefstal beticht had en z geweest. Hij had het zich tot een plicht gere doen aan den goeden naam van zijn jongen het gepleegde onrecht had hij niet meer kunn zijn terugkeren in het vaderland had hij de moeder van Balthasar Cornelisz geruimen tijd steund en har ten slotte een plaatsje bezorg hofjes, waar ze thans rustig haar laatste da zijn geweten nog verder te sussen had hij Mar zuster, in zijn eigen huis opgenomen, waar z de familie dan als gedienselijke behandeld w

Sedert de gruwelijke tragedie aan de Br waren nu twaalf jaren verstreken, twaalf m gekomen en gegaan zonder dat Balthasar Cor linge bedreiging had kunnen uitvoeren. Verm hij sinds lang niet meer tot het rijk der levend nooit een schepeling teruggekeerd op wien n straf had toegepast. En toch... en toch...

Het voortdurende gepeker had den kapit Hij was uit zijn zetel naast de schouw op ruime cape ongeworpen en was op zijn gemak Doelen gewandeld, waar hij met den kaste gesprek had gevoerd over het onderhoud der lagen opgestegen. Na afloop was hij een herb Houtpoort binnengestapt en had daar eenige doorgebracht. Het was reeds laat geworden maakte om naar huis terug te gaan. En toet tende schou van de hoofdwacht hem nog h houd bezorgd.

In het deftige huis naast het vroegere Zijll Barbara en Maritgen reeds met ongeduld o meisjes hadden zich ter gelegenheid van K beste kleere gestoken. Barbara droeg een kleed zonder sleep en had een sjaal van rag schouders geslagen, die van voren door een ju vastgehouden. Haar zwarte lokken goldfen t ders en vormden een sierlijke omlijsting om ha je, dat door het dansende licht der waskaarse

"Jandorie," mompelde de kapitein, toen hij binnentrad. "Wat is 't koud buiten vanavond." Het warme vertrek deed hem goed en met wat meer vroolijkheid in zijn stem vervolgde hij: "Dek maar gauw op, kinders. Anders eten we door mijn set ul direct bevoren kapoen."

Maritgen kleurde, omdat hij met deze woorden tevens zijn gedrag van dien morgen trachtte te verontschuldigen, en snelde naar de keuken. Welke geneugten tooverden haar rappe handen dien avond op tafel! Tarwbroodsop, kreeft, gelakt met krenten, pisei van kapoen, peulen, komijn-nekaas, Haerlemsch bier en als nagerecht Maritgen's onvolprezen boekende... 't sjes — genoeg om alle leed en zorgen te vergeten en zich geheel te wijden aan de genogens van een plezante Kerstavond.

"Gaat u om tien uur nog naar de wacht, vader?" vroeg Barbara, toen ze eenige oogenblikken later aan 't Kerstmad zaten, zij tegenover elkaar, Maritgen en Govert aan weerskanten... 't Vriest

ren slechts graut vanmorgen staan mopperen, et kon hoogstens knechtje Govert omdat het haard-reeselijk gekrenkt ven over het verjes. Zijn dochter rijken en tijdens le zich natuurlijk e mannen zich ven de zaak met

de Roode Leeuw een roemer Rijn-onaris over diens nd. Hij had het het kolonelschap rpraak van den d gebruiken kon. len, toen hij omp het Spaarne te ren" krioelde het n duwden zich een troep opge- luizendpoot door

baan te maken; van Heythuizen, en en bellentuij, te tusschen twee rmd, die de ver- gadesloeg; ginder rieren, de groene oranje wambuis de andere schaat- verloor, en boven getoeter van den dat hij door het

n het hem niet an de wintersche dan hij op het

vars door de stad Kraaijenhorster- ut was en boven- huis verwijderd

le partij kolf op de er haar doeh- den brillenslijper pot gekregen om rvolgens naar de ken geneerlek on- ver op te stuiven. et eten een paar houw.

uik op over het gekwetsten trots en pannen te an om voor den rouwde hem, dat id was uitgepakt. t, doch dat kwam noodig gevonden waarheid sprak, rood vanmorgen e. Geen wonder, auwen had opge- ze van hem niet

aanstonds begre- baarheid slechts hij het Kerstfeest en eerst weer vrij ide dagen voorbij durven spreken. rwoog — en dat ehief lag — leek an te verspillen. d en een hersen- gestalte van een ntruste en hem t.

de schouw, dat den Oostinje- per van de Oost- en schaduw over mond.

ndeieren gelegd. niet verloochend ertijdig vaarwel n geboorteplaats schutterij gewor- l. Vier geslaagde ijke ladingen aan in de havenstad rs van de Coman- n bekwame lts noode gemist weest. Hij voelde kunnen genieten talloze gevaren

naar het scheepje geringen, waarmee erinneringen aan op de uitreis naar van den equator te beproevingen. at ze bijkans van op was door het esde scheurbuik

men overmand en smeekt regen en te behoeden. De ij het prachtigste emels van kom- rachten verlamd

en de minste lichamelijke inspanning tot een onuitstaanbare kwelling gebrakt. In deze benarde omstandigheden had de zeilmaker Balthasar Cornelisz, een van de enkelen, die slechts weinig van de ziekte te lijden hadden gehad, het schelmstuk begaan om het rantsen van een doodziek schieman te stelen. Ondanks zijn betuigingen van onschuld had kapitein Ruyzenaar hem terstond in het gat van „t Fortuyn" in de kluisters laten zetten. Hij had den jongen Balthasar, die evenals hij uit Haerlem afkomstig was, tot zulk een laffen streek niet in staat geacht doch het getuigenis van den anker gast Thijs Blok had te zwaar gewogen om ook maar den minsten twijfel toe te laten. De scheepsraad was bijeengekomen en had den booswicht veroordeeld om op een verlaten kust „aen wal te worden ghesit". Eenige dagen later had de zuidoostpassaat tot groote vreugde van het scheepsvolk de zeilen van „t Fortuyn" doen bollen en hen voorspoedig naar Brazilië gestuwd.

En hier werd — toevallig op Kerstavond — het wreede vonnis aan Balthasar Cornelisz voltrokken. Hoewel hij zijn onschuld schijnde volhield en zelfs hevig tegenspartelde, werd hij zonder mededogen op een onherbergzame kuststrook geworpen met het vooruitzicht van honger of ontbering om te komen of door de giftige pijlen der wilden te worden afgemaakt. Stellig had hij tot op het laatst gemeend, dat de kapitein hem dit vreeselijke lot zou weten te besparen; maar zijn hoop was omgeslagen. Hij haat, toen hij zag, dat deze geen poging deed om de executie van het vonnis te verijdelen.

„U jaagt me op Kerstavond onschuldig den dood in," had hij den gezagheer toegeschreeuwd, toen hij in de sloep werd neergelaten, die hem naar het strand zou voeren, „maar zoo waar als ik hier nog sta, ik kom terug, kapitein. Dood of levend zal ik u op een Kerstavond in het vaderland rekenschap komen vragen."

De kapitein had minachtend de schouders opgehaald en was weggevaaren zonder zich verder om den ongelukkigen zeeman te bekommeren. Zijn woorden hadden pas eenige betekenis gekregen, toen de anker gast Thijs Blok op Bali zwaar gewond werd en hem voor zijn dood vertelde, dat hij Balthasar Cornelisz ten onrecht van diefstal beticht had en zelf de dader was geweest. Hij had het zich tot een plicht gerekend restitutie te doen aan den goeden naam van zijn jongen stadgenoot, maar het gepleegde onrecht had hij niet meer kunnen herstellen. Bij zijn terugkeer in het vaderland had hij de oude, gebrekkige moeder van Balthasar Cornelisz geruimen tijd financieel ondersteund en haar ten slotte een plaatsje bezorgd in een der vele hofjes, waar ze thans rustig haar laatste dagen sleet. En om zijn geweten nog verder te sussen had hij Maritgen, Balthasar's zuster, in zijn eigen huis opgenomen, waar ze meer als lid van de familie aan als gediensigste behandeld werd.

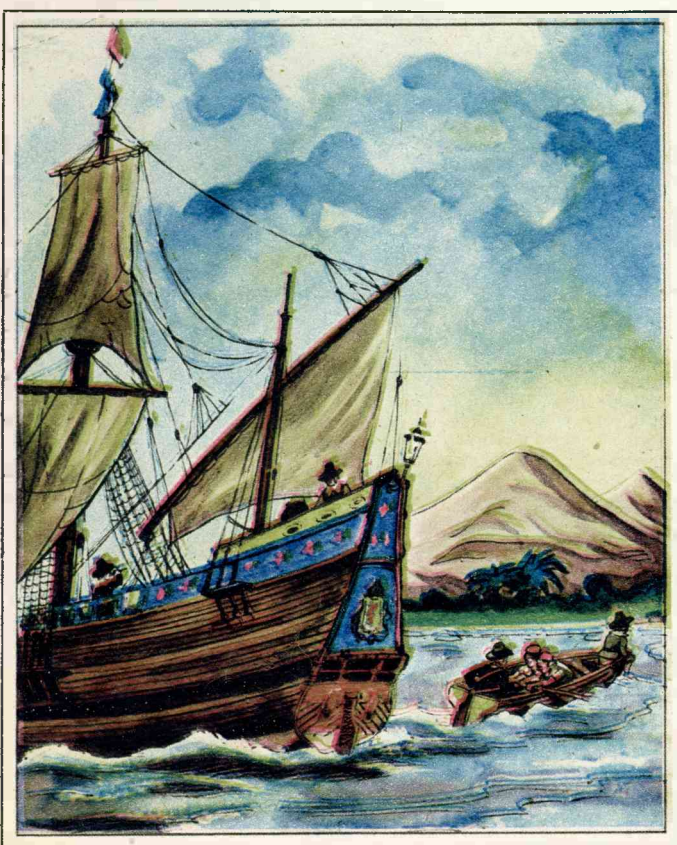
Sedert de gruwelijke tragedie aan de Braziliaansche kust waren nu twaalf jaren verstreken, twaalf maal was Kerstmis gekomen en gegaan zonder dat Balthasar Cornelisz zijn zonderlinge bedreiging had kunnen uitvoeren. Vermoedelijk behoorde hij sinds lang niet meer tot het rijk der levenden — er was nog nooit een schepeling teruggekeerd op wien men een dergelijke straf had toegepast. En toch... en toch...

Het voortdurende gepeker had den kapitein suf gemaakt. Hij was uit zijn zetel naast de schouw opgestaan, had zijn ruime cape omgeworpen en was op zijn gemak naar den Nieuwen Doelen gewandeld, waar hij met den kastelein een zakelijk gesprek had gevoerd over het onderhoud der wapens, die daar lagen opgeslagen. Na afloop was hij een herberg bij de Grootte Houtpoort binnengestapt en had daar eenige uren in verveling doorgebracht. Het was reeds laat geworden eer hij aanstalten maakte om naar huis terug te gaan. En toen hadden de feestende schepen van de hoofdwacht hem nog het noodige opont-houd bezorgd.

In het deftige huis naast het vroegere Zijklooster wachten Barbara en Maritgen reeds met ongeduld op zijn komst. De meisjes hadden zich ter gelegenheid van Kerstavond in hun beste kleren gestoken. Barbara droeg een paars fluweelen kleed zonder sloop en had een sjaal van rafijne kant om de schouders geslagen, die van voren door een juweelen gesp werd vastgehouden. Haar zwarte lokken goldfen tot over de schouders en vormden een sierlijke omlijsting om haar zachte gezichtje, dat door het dansende licht der waskaarsen beschenen werd.

„Jandorie, 'mompelde de kapitein, toen hij binnentrad. „Wat is 't koud buiten vanavond." Het warme vertrek deed hem goed en met wat meer vrolijkheid in zijn stem vervolgde hij: „Dek maar gauw op, kinders. Anders eten we door mijn schuld direct bevroren kapeen." Maritgen kleurde, omdat hij met deze woorden tevens zijn gedrag van dien morgen trachtte te verontschuldigen, en snelde naar de keuken. Welke geneugten tooverden haar rappe handen dien avond op tafel! Tarwebroodsop, kreeft, gelakt met krenten, pastaen van kapoen, petten, komijnnekaas, Haerlemsch bier en als nagerecht Maritgen's onvolprezen boekende bunsjes — genoeg om alle leed en zorgen te vergeten en zich geheel te wijden aan de genoogens van een plezanten Kerstavond.

„Gaat u om tien uur nog naar de wacht, vader?" vroeg Barbara, toen ze eenige oogenblikken later aan 't Kerstmaal zaten, zij tegenover elkaar, Maritgen en Govert aan weerskanten... 't Vriest

„Ik kom terug, kapitein..." Teek. Fr. P. W.

dat 't kraakt en in de keuken staan de bloemen al op de ruiten." „'t Is voor vandaag genoeg," antwoordde de kapitein, die bij zijn thuiskomst de deur en de luiken extra-goed gesloten en gegrendeld had. „Gedurende de weinige dagen, dat kolonel van Beerschot nog in functie is, wil hij zelf de wacht inspecteren. Ik geloof niet, dat hij vanavond iemand in overtreding zal vinden," voegde hij er grimmig aan toe.

„Hij gaat dus met het nieuwe jaar definitief weg?" „Ja — hij wil zijn functie aan een jongeren man overdragen. Vijfzestig jaar vindt hij een geschikten leeftijd om er het biiltje bij neer te leggen."

„Hebt u er al iets naders over gehoord?" Barbara kende zijn groote ambitie en wist dat de opengevallen plaats eendaags gevuld moest worden.

„Niets," zei hij, eenigszins gereserveerd. „De vroedschap heeft nog niet over de benoeming beraadslaagd."

Na het eten haalden Barbara en Maritgen het ganzenbord te voorschijn en speelden om pepernoten, terwijl de kapitein op zijn gebruikelijke plek naast de schouw verstrooid toezag. Een behaaglijk gevoel van rust en tevredenheid doorstroomde hem. De brandende kaarsen in de rood koperen kroon wierpen grillige schaduwen op de betimmerde muren, tooverden zilveren vonken op tinnen kannen en schotels en legden een warmen gloed op de hoofden en schouders der spelende meisjes. De Friese klok naast het kabinet probeerde met korte, vinnige slagen den tijd bij te houden. De wind rukte buiten aan de luiken en voerde onverstaanbare fluistergesprekken in den schoorsteen.

En toen gebeurde wat kapitein Ruyzenaar twaalf jaar lang met angst en ontzetting gevreesd had. Er werd zacht op de deur gebonsd en een holle stem weerklonk in het vertrek: „Kapitein Ruyzenaar... kapitein Ruyzenaar... 't is Kerstavond... Balthasar Cornelisz heeft een verrassing voor u."

Kapitein Ruyzenaar verstijfde van schrik. Hij had de gewaarwording alsof zijn hart eenige seconden stil stond. Een ader in zijn keel begon eensklaps hevig te bonzen. De meisjes waren ontsteld van tafel opgesprongen. Maritgen herkrete het eerst haar bezinning. Voor de kapitein het verhinderen kon, was ze naar voren gesnel en had bevend van emotie de deur geopend.

Een rijzige gestalte, den hoofd diep over de oogen gedrukt en in een langen, zwarten mantel gehuld, stond voor haar.

„Maritgen!" zei hij verheugd.

„Balthasar... 't is Balthasar," jubelde ze, hem aan zijn mantel naar binnen trekkend. Broer en zuster omhelsden elkaar lang en teeder.

De kapitein was moeizaam uit zijn zetel opgestaan. Zijn knieën knikten en hij moest zich met de handen aan de rugleuning vastgrijpen om niet te vallen. Hij herkende den laten bezoeker onmiddellijk — het was Balthasar Cornelisz, ouder en voornamer dan hij hem gekend had, iemand met de rustige zelfverzekerdheid van een beschaafd man. Met den arm om Maritgen's schouder geslagen, kwam de doodgewaande schepeling op hem toe en greep zijn krachtelooze hand.

„Hoe maakt u het, kapitein?" vroeg hij opgeruimd. „U zult wel een beetje van me geschrokken zijn, u moet me dat spookgedoe maar niet kwalijk nemen. Ik had u indertijd in mijn woede en wanhoop beloofd op Kerstavond terug te komen en kon de verzoeking niet weerstaan u op deze wijze te verrassen." „Een verrassing is 't," bevestigde de kapitein, zwaar ademhalend.

De jongeman lachte. „Een prettige verrassing dan, laten we hopen," zei hij. „Mijn wraakgevoelens ben ik sinds lang vergeten, feitelijk moet ik u dankbaar zijn, dat u mij twaalf jaar geleden in Brazilië aan wal liet zetten. Onwetend bent u daardoor de oorzaak geworden van mijn voorspoed en geluk. Aanvankelijk dacht ik van honger te zullen sterven, maar door Gods voorzienigheid viel ik in handen van een Portugeesche patrouille, die uitgestuurd was om een opstandigen stam wilden te tuchtigen. In de gevechten die kort daarop volgden, wist ik mij te onderscheiden, zoodanig, dat de Portugeesche gouverneur mijn vrijlating gestelde, en mij toestond me in Rio als koopman te vestigen. Al dien tijd heb ik daar gewoond en ben er met handelsdrijven rijk geworden. Maar ten slotte werd het verlangen naar Holland zóó groot, dat ik besloot mijn zaken aan den kant te doen en naar het vaderland terug te keeren. Bij mijn aankomst te Amsterdam vernam ik op 't kantoor van de Compagnie, hoe mijn onschuld reeds twaalf jaar geleden aan het licht is gebracht. Ik ben toen onmiddellijk naar Haerlem gereisd om me er van te vergewissen of moeder en Maritgen nog in leven waren. Moeder heb ik vanmiddag bezocht, ze wil geen kwaad van u hooren, kapitein. En nu ben ik hier..."

Het werd 'n heerlijke Kerstavond, schooner dan kapitein Ruyzenaar zich in heel zijn leven gedroomd had. Het spookbeeld van den wraakzuchtigen Balthasar Cornelisz was eensklaps in rook opgegaan. Deze zat in levenden lijve voor zijn hard en vertelde aan Barbara en Maritgen het verhaal zijner avonturen.

En toen hij hem laat in den avond uitnodigde in zijn huis te overnachten, waren het minder zijn gastvrijheid en de klem zijner woorden dan de lachende oogen van zijn dochter Barbara, die Balthasar Cornelisz noopten te blijven.

DERELINK

GENEEST ZICHZELF

Vervolgroman door Hans Pennarts

En morgenochtend zou hij in deze zelfde slaapkamer staan met die beklemmende elastieken zwakte in zijn beenen en met die pijnscheuten af en toe door zijn borst.

Ziek!
Annie's in drift gesproken woorden over zijn blik kwamen hem nogmaals in de gedachten en bekomerd liep hij de badkamer in om nog eens zijn gezicht in den spiegel te bekijken. Vaal en slap als een vaatdoek. Eigenlijk te dwaas om los te loopen, dat hij er nooit eerder aan gedacht had een einde te maken aan die beangstigende verschijnselen, die hem drie kwart van den tijd lusteloos en mistroostig maakten, nu al maanden — als hij er goed over nadacht, jaren. Waarvoor bestonden er dan dokters?

Hij knikte tegen zijn spiegelbeeld. Goede gedachte.

Terwijl hij aan de ontbijttafel vlug achtereen twee glazen port dronk — dat gloeide in je maag, dat brandde in je bloed — dacht hij over zijn besluit na, zich er steeds meer over verwonderend, dat hij er niet eerder opgekomen was. Verdraaid: een pilletje, een poedertje, een drankje en klaar was je. En tegen de lui zou hij zeggen, zoo langs zijn neus weg: „Ik ben overwerkt." Goede gedachte, hij moest er zelf om grinniken daar aan die groote, eenzame ontbijttafel. Ik ben overwerkt. Hij hoorde ze in gedachten bulderen.

Hij belde. „Frans, bel dokter Busseling op en vraag, hoe laat hij mij vanochtend kan ontvangen."

Busseling moest een goede dokter zijn; Bernard Vrieling had het eens over hem gehad en Kees had zich ook door hem laten behandelen. Doch een uur later betreurde Warmold deze keuze reeds. Hij had een charmanten, ouderen heer van de wereld verwacht, die tolerant en oolijk zou spreken over de kwalijtes der jeunesses dorée en een maand Spa of Vichy zou voorschrijven, en hij vond een man van begin veertig met koele, grijze oogen, die hem beklapte, betastte, beluisterde en intusschen militair korte vragen stelde.

„U drinkt dus gemiddeld een vijf, zes whisky's per dag buiten de noodige glazen port en likeur, u rookt ongeveer dertig sigaretten per dag, u gaat zelden voor twee uur naar bed en staat nooit voor tien uur op, u werkt niet en hebt ook geen bijzondere interesse — en dat gaat zoo al — hoeveel jaar?"

„Een jaar of zes, dokter."

„Juist, een jaar of zes." Dokter Busseling was om zijn bureau heengelopen en liet zich nu op zijn stoel vallen. Hij vouwde de handen voor zich op het blad en nam zijn patiënt een oogenblik zijwendig op. Hij gevoelde geen sympathie voor dien jongen man, die hem door zijn huisknecht had laten oppellen om vooral niet in de wachtkamer te hoeven wachten en die in zijn eleganten auto gekomen was, hoewel hij slechts tien minuten gaans van hem vandaan woonde. Nee, hij gevoelde afkeer van dezen man en hij was van plan hem dit ondbelzinnig te laten merken.

„Systematisch vergiftigd, waarde heer," zei hij streng. „Een man die niet werkt, wordt ziek. Ieder mensch heeft een zekere hoeveelheid energie, die doelmatig — doelmatig zei ik — verbruikt moet worden. Ieder mensch heeft een doel noodig..."

„Pardon, dokter, ik ben niet hierheen gekomen om les in wijsbegeerte te krijgen, ik wil van mijn ziekte af."

Een scherpe blik flitste uit de grijze oogen langs het bleeke, slappe gezicht en even aarzelde de arts. Had hij dat keurig-nette papkereltje, dat zijden individuutje te vlug geklasseerd? Zwakke menschen met ondermijnd zenuwgestel reageerden op zulke woorden gewoonlijk door woede, drift of gekjammer, maar die toon was koel en beheerscht geweest, hautain, daar leek warmtepels zo iets als karakter achter te steken. „Ik noem u de oorzaak van uw ziekte," snauwde de medicus.

„Als die oorzaak niet zuiver medisch is ligt ze dus buiten uw competentie."

Wat waar is is waar, dacht dokter Busseling; hij weet raak te antwoorden. Hersens lijkt hij ook al te hebben. Jammer van zoo'n kerel.

„Prachtig." Het klonk hoonend. „Minder rooken, heel weinig alcohol, vroeg naar bed, vroeg op, wat meer lichaamsbeweging. Hebt u hoofdpijn dan asperine en... en... hebt u geen hoofdpijn dan geen asperine."

Met zijn rug naar den dokter toe, bezig voor den spiegel zijn das te strikken, vroeg Warmold kalm: „Raak ik daardoor mijn ziekte kwijt?"

„Nee, uw ziekte raakt u daarmee niet kwijt, wel de symptomen... althans voor eenigen tijd. Naar mij wilt u niet luisteren en dus zal ik u het adres van een specialist geven, misschien dat die..."

Warmold was klaar met zijn das. Hij draaide zich om en kwam langzaam naar het bureau gelopen. „Laat ons niet kinderachtig doen, dokter." De scherpe was uit zijn toon verdwenen en uit zijn heele houding bleek, dat hij niet van dergelijke wrijvingen hield. Kom, ze waren verstandige mannen en zouden het toch wel eens kunnen worden. Maar dokter Busseling werd nu ernstig kwaad.

„Kinderachtig? Kinderachtig? Donders, meneer, waarom denkt u dat ik hier zit? He? Voor kletspraatjes bij een borrel moet u ergens anders zijn. U bent ziek, meneer Derelink. Hoort u mij? Verstraat u mij? Als u op deze manier verder leeft, dan loopt het mis, zoo zeker als tweemaal twee vier is. Maar ik behandel u niet, ik neem geen verantwoordelijkheid op me voor iemand, die er eerst als een gek op los leeft en daarna gelooft met een dieet en een poeiertje van de gevolgen af te komen. Hier hebt u het adres van een specialist en verder heb ik de eer u te groeten."

Zoo eindigde het consult bij dokter Busseling, waartoe Warmold nog geen twee uur geleden bijna lichtig besloten had. Een poeiertje, een pilletje, een drankje en misschien een maand rust in Spa of Vichy had hij willen hebben en als een schooljongen had hij een uitbrander gekregen. Woedend smakte hij het portier achter zich dicht en met roekelooze snelheid jakkerde hij naar zijn woning terug.

„Luncht u thuis, meneer?"

„Ja... nee... ik weet het nog niet; zal het wel zeggen," snauwde hij en smet toen de deur van de woonkamer voor den neus van den verbouwereerden Frans dicht.

Hij haalde de portflflesch en een glas uit de kast, zette dat op het tafeltje neer en plofte in een gemakkelijken stoel. Grote hemel, hij moest eerst even bijkomen. Eerst gisteravond Annie met haar beminlijke beschrijving en nu die vlegel van een dokter. Hij was te goedmoedig, veel te goedmoedig, hij liet alles maar over zijn kant gaan. Hij had ze allebei moeten straffen en ranselen met hoon en sarcasme, een vaste, krachtige houding...

Maar toen hij zag, hoe de hand, die de sigaret vasthield, beefde, werd hij eensklaps kalmer. Een vaste, sterke houding! Jawel, je moest die bevende hand zien. Vergiftigd, had die dokter gezegd; ziek, had Annie gisteravond gezegd. Goed, Annie had in drift gesproken, maar die dokter had het gemeend.

Hij schonk zich een glas port in, dronk het bijna in één teug leeg en bleef toen met gesloten oogen zitten, trachtende wat kalmer te denken, het oude luchthartige optimisme te heroveren. Het ging niet. Hij trachtte aan prettige dingen te denken, aan de lunch met Lizzy aanstonds, aan de opening van Reehorst's expositie in den namiddag met het gezellige borelruertje daarna — op den achtergrond bleef steeds dat zeurige, jengelige tobben over zijn gezondheid.

Dat ging zoo niet, voor den drommel. Met 'n gesmoorde verwensching sprong hij op en liep naar het tafeltje met de telefoon. Dokter Wagenaar heette die specialist en hij was gloeiend nieuwsgierig, waarin die man specialist was. Hij bladerde in het telefoonboek — Waalbeek — Wabel — Wagenaar, specialist voor de ziekten van hart en bloedvaten.

Ziekten van hart en bloedvaten — ziekten van hart en bloedvaten. Die vijf woorden hamerden in zijn hoofd, terwijl hij het boek neerlegde, terwijl hij langzaam naar zijn stoel terugliep. Er doken beelden van vroeger op. Oom Eugène, die paars en hijgend hun woonkamer binnengestrompeld kwam; mr. Terhorst, die met veertig jaar nog slechts een paar honderd meter kon loopen en dan moest gaan zitten; die procuratiehouder van zijn vader, die aanvallen van ontzettende benauwdheid had en aan waterzucht gestorven was.

Groote hemel, dat niet; alles, maar dat niet. Hij vegde langs zijn voorhoofd en voelde dat het nat en koud was. Hij ging niet naar dien specialist dokter Wagenaar,

VERVOLG OP BLADZIJDE 7

Te veel nog ziet men er ten onrechte tegenop zich ook voor feestjes in intimen kring wat gezelliger te kleeden dan gewoon. En toch kan een feestjurkje de stemming al direct verhoogen. Vooral als ook het verdere uiterlijk wat extra verzorgd wordt. Het haar speelt dan een voorname rol. Hebben we geen gelegenheid meer om naar den kapper te gaan, dan is het toch zoo moeilijk niet er zelf wat aardigs van te maken. Of we het eerst zullen wassen en of alleen volstaan met een flinke borstelbeurt hangt af van het soort haar. Haardroogpoeder kan in dergelijke gevallen ook uitkomst brengen. Het komt zelfs voor, dat na gebruik hiervan de ondulatie weer sterker wordt. Om eventueel ruwe handen wat zachter en blanke te maken, masseeren we ze voor het slapen gaan met een of ander vet, dat we nog bezitten. De nagels worden bijgevoeld, terwijl de nagelriemen zacht worden als we ze weeken in heet water met wat zeep erin. We kunnen ze daarna terugduwen en afknippen met een rond schaartje of tangetje, als dat absoluut noodzakelijk is.

Wat het gezicht betreft, een tikje rooze, dat overwaasd wordt door een vleugje poeder, kan meer gezondheid suggereeren, terwijl men er over het algemeen ook jonger en geanimeerder door gaat uitzien. Voelt men echter niet voor deze „gezondheid uit het doosje“, dan kan men toch al iets bereiken door 's avonds, na het gezicht goed gereinigd te hebben, wat vette crème voorzichtigjes in de huid te kloppen, waardoor deze in elk geval soepeler wordt. Ten slotte bevat zoo menig bijouteriekistje vaak zulke aardige sieraden, die, nu we vrijwel niet meer uitgaan, op nonactief gesteld zijn. Waarom ook die niet weer eens te voorschijn getooverd? Ten slotte, wat let ons om het effect van het geheel te verhoogen door een flatteus corsage?

Relang-D.V.-Recla.
I. v. Santho-Recla

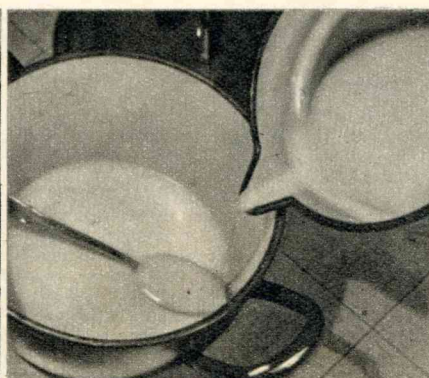
HUISELIJKE FEESTEN

Wat we dan ook in oorlogstijd moeten missen, in elk geval is de huiselijke gezelligheid er over het algemeen op vooruitgegaan. En zoo zullen we dan ook als vanzelf weer trachten met Kerstmis en Nieuwjaar nog iets te behouden van de traditioneele feestelijke sfeer, die rond de December-feestdagen pleegt te hangen. Of de Kerstboom nu wat minder luisterrijk opgetuigd is dan vorig jaar en de disch wat soberder, dat hoeft niets af te doen aan de gezelligheid, als elkeen er maar voor zorgt, dat hij van de ware Kerststemming doordrongen is en dus vóór alles tracht het zijn omgeving zoo aangenaam mogelijk te maken. En daar kan de vrouw in niet geringe mate toe medewerken door zichzelf eens extra te verzorgen.

NUTTIGE DINGEN, DIE NIET IEDEREEN WEET

HET SCHOONMAKEN VAN BORSTELWERK

Voor het schoonmaken kammen we de borstels uit met een fijnen kam. Het grootste gedeelte van het losse vuil is dan reeds verwijderd. Na het uitkammen knijpen we de haren schoon in water met een scheut ammonia. Daarna slaan we den borstel stevig uit en laten hem op zijn kant drogen om te voorkomen dat al het vocht in het hout trekt.

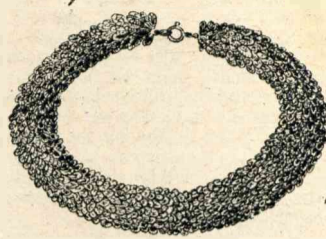
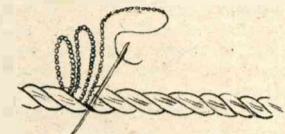
VOOR EEN FEESTELIJK JURKJE

U gelooft het natuurlijk niet, maar dit mooie collier, dat zoo'n gedistingeerde voltooiing vormt voor een japon met den modernen, hoogen hals, is gemaakt van een oude lampekap!

Het hoe en waarom is veel eenvoudiger dan u zoo bij den eersten aanblik zult denken. Ergens op zolder ontdekten we bij den najaars-uithaal een lang vergeten, ouderwetsche gaslamp met een omkapping van kralen. Energiek namen we het geval uit zijn schuilhoek. Wég met die lamp! Nergens overbodige rommel asjeblijft!

Halt! Overbodig? En die kralen dan? Is daar nog niet iets mee aan te vangen? Ja, inderdaad, dat is er! We kunnen er een even mooie als origineele halsversiering van maken. Het is weliswaar een geduldwerkje, maar daar hebben we dan ook de lange, donkere winteravonden voor!

De kraaltjes worden van de lamp verwijderd en zoo noodig opnieuw geregen aan een stevigen draad. Hierna begint het eigenlijke werk, waar we een stuk stevig koord voor noodig hebben, liefst in de kleur van de kralen. We bevestigen het koord stevig aan de tafel of iets anders waar het niet makkelijk weg kan glijden en maken aan het andere uiteinde een knoop om rafelen te voorkomen. Nu naaien we met kleine steekjes (in dezelfde kleur als het koord natuurlijk!) kralenlusjes van ongeveer 2 cm op een der strengen, waaruit het koord is gedraaid. Daarna weer een lusje op dezelfde streng, onmiddellijk naast

het vorige. Zoo gaat men door tot het snoer ongeveer 35-40 cm lang is. De afbeelding laat duidelijk zien, hoe men te werk moet gaan. Aan het eind gekomen hecht men den draad af.

Ga nu weer terug naar het begin van het koord en werk een tweede rij lusjes op een anderen draad er van.

Hecht ten slotte alle draden terdege af en knip het rafelice koordeind af. Maak nu een sluitinkje aan de koordeinden en u hebt het mooiste collier, dat u ooit bezeten hebt!

Is dit ook niet een idee voor een Kerstcadeautje?

NIEUWJAAR IS IN ZICHT

POFFERTJES

50 gram eiwitpoeder, water, 250 gram bloem, 50 gram custardpoeder, 1 theelepel zout, plm. 3 1/2 dl melk, boter of raapolie, poedersuiker. Maak het eiwitpoeder aan met de op de verpakking voorgeschreven hoeveelheid water. Laat het eenigen tijd staan. Vermeng de bloem met het custardpoeder en het zout. Giet er onder roeren de melk bij. Verwerk het mengsel tot een glad beslag. Klop het eiwitpapje met een garde tot een dikke, schuimige massa. Schep haar door het beslag, voeg er zoo noodig nog een scheutje melk aan toe. Smelt wat boter in een poffertjespan of laat er wat raapolie in heet worden. Giet in de uithollingen een lepel van het beslag, laat de poffertjes aan beide zijden lichtbruin bakken. Leg ze dakpansgewijze op een schaal, bestuif ze met poedersuiker en geef er een kluitje boter bij.

WAFELS

250 gram bloem, 2 theelepels bakpoeder, 50 gram boter, 1 eetlepel suiker, een snuije zout, wat geraspte citroenschil, plm. 2 1/2 dl melk, boter, poedersuiker. Zeef de bloem met het bakpoeder, voeg er de gesmolten boter, de suiker, het zout en de geraspte citroenschil aan toe. Giet de melk onder roeren bij het mengsel. Verwerk alles tot een glad beslag. Laat een met boter ingevet wafelijzer goed heet worden, giet er een gedeelte van het beslag in. Bak de wafels aan beide zijden lichtbruin en gaar. Bestrooi ze met poedersuiker of kristalsuiker. Geef ze warm of koud.

SELDERIJZOUTJES

250 gram bloem, 2 theelepels bakpoeder, 100 gram boter, 1 theelepel keukenzout, plm. 3/4 dl water, wat melk, selderijzout. Zeef de bloem met het bakpoeder, snijd de boter in de bloem tot klontjes ter grootte van een erwt. Voeg ook het zout toe. Maak in het

midden een kluitje, giet het water hierin en begin vanuit het midden te roeren. Knead van het mengsel een soepel deeg. Rol het op een met bloem bestoven tafel of aanrecht uit tot een dikte van 1/2 cm. Steek er met behulp van een uitsteekvormpje of glas halvemaanjes uit. Begin hiervoor aan den onderkant van het deeg uit te steken en plaats het vormpje telkens wat verder naar boven op het deeg. Leg de maantjes op een met boter besmeerd bakblik, bestrijk den bovenkant met wat melk. Bestrooi de koekjes met wat selderijzout. Bak ze in een matig warmen oven in plm. 10-15 minuten lichtbruin en gaar. Neem ze van de plaat en laat ze bekoelelen.

VERVOLG VAN BLADZIJDE 5

hij wilde het vonnis niet hooren, hij was bang. Dat was laf, maar hij wist nu wel dat hij laf was, dat hij geen kèrel was, Annie had hem dat gisteren en die dokter had het hem vanochtend gezegd. Hij durfde niet luisteren naar de voorschriften, naar de verboden. Dit niet doen, dat laten, met dit voorzichtig zijn, en met dat oppassen, jaren- en jarenlang; vegeteeren, naar je eigen hartslag luisteren, dadelijk bang bij een wat sneller tempo, doodelijk benauid bij een onregelmatigheid van het rythme, heelemaal ingesponnen in eigen zorgen en lichamelijke belangen, hypochondrisch, eenzelvig, als een zonderling. Achtentwintig was hij, nog jong dus, er kon nog niets onherroepelijks gebeurd zijn, hij kon nog niet afgebroken hebben wat niet herbouwd zou kunnen worden. Wat hem een half uur geleden nog kwaad gemaakt had, werd hem nu een troost: de oorzaak van zijn ziekte was zijn levenswijze en de oorzaak van zijn levenswijze was zijn karakter...

Hij balde zijn rechterhand tot een vuist, sloot de oogen. Nu eerst kalm worden, kalm, vooral kalm. Vasthouden dat besluit, vooral vasthouden, als had je iets kostbaars in die vuist gevangen en wilde je het nooit meer loslaten, nu niet meer teruggliden zoals dat al zoo vaak gebeurd was na een kort, te kort, helder inzicht in eigen wezen en leven.

Hij drukte op den schelleknop. „Bel juffrouw Lizzy op en zeg dat ik niet kom lunched. Telefoon er daarna met meneer Reehorst en zeg, dat ik helaas niet op de expositie kan komen. Ik ben ziek, ik heb rust nodig. Zou er vandaag iemand voor mij komen, poeier dan maar af. Ik wil niemand zien.”

Frans waagde één enkelen twijfelachtigen blik op het gezicht van zijn heer, toen boog hij en verliet geruisloos de kamer. Even later hoorde Warmold zijn diepe, statige stem aan het einde van de gang, waar het tweede toestel hing.

Kalm had hij willen worden en kalm was hij nu. Nuchter en hard denken, jezelf niet sparen, een scherp en rechtstreeks antwoord bedenken op de vraag: wat nu? Werken.

Werken. Wanneer had hij het laatst gewerkt? In Delft, als student. Met het wrangzoete gevoel van den weemoed stegen herinneringen uit dien tijd bij hem op. Een getapte kerel was hij toen, kwiek, vol grappen en niet dom. Groote genade, die nacht dat ze met den wagen uit Den Haag teruggekomen waren met Huib Sjollema achter op het bagageriek gebonden omdat er binnen geen plaats meer was; hij zag nog dat lodderige, stomverbaasde gezicht van Huib toen ze hem losbonden. Huib, die nu directeur van een machinefabriek aan den overkant van 't IJ was. Een enkelen keer had hij hem nog gesproken, bij een toevallige ontmoeting in een café of in den schouwburg. Tja, een goede kamaraad was dat geweest, totdat... nou ja, herinneringen konden niet altijd prettig zijn... totdat hij sjeesde en plotseling geen belangstelling meer voor zijn studie had gehad. Huib had doorgezet.

Als hij eens naar Huib ging en hem vroeg, of die niets voor hem wist? Die gedachte verraste hem. Hij opende de oogen, staarde naar het plafond. Het zou natuurlijk een verdraaid vlugge oplossing van het probleem zijn, maar waarom zou het niet kunnen? Ergens moest hij beginnen, waarom dan niet bij een ouden vriend?

DERDE HOOFDSTUK

Iemand had een auto vlak voor den zijnen geparkeerd en hij zat, met één hand op het stuur, half omgedraaid op de zitting om door de achterruit te zien of de weg vrij was, toen hij den handschoen ontdekte. Een grijze dameshandschoen was het, nauwelijks afstekend tegen het grijs der bekleding. Hij nam den voet van het gaspedaal, bukte zich ver over de rugleuning en raapte den handschoen op.

Zacht en smijdig voelde het fijne leer tusschen zijn vingers, een vaag parfum steeg er uit op. Hij glimlachte onwillekeurig; hij herinnerde zich op dat oogenblik, dat ze gisteravond haar tasehje en handschoenen met een vlug, driftig gebaar achter in den wagen op de zitting gesmeten had, een slordige beweging, waarover hij zich toen lichtelijk verbaasd had. Gisteravond, dat leek lang geleden.

Hij kon dezen handschoen eigenlijk best even terugbrengen, voordat hij naar Huib ging. Huib zou toch wel niet voor zessen weggaan en hij had dus tijd genoeg.

Het speet hem, dat ze niet thuis was; hij had er vaag naar verlangd haar strak, bleek gezicht te zien en op den korten rit naar de Ceintuurbaan was er een lauwwarm gevoel van prettige verwachting in hem geweest.

„Dat is jammer, mevrouw,” riep hij de trap op.

„Bent u meneer Derelink?” vroeg de damesstem op den overloop.

„Anderdaad. Ik heb een handschoen van Annie in mijn wagen gevonden.”

„O, wat zal ze blij zijn, ze dacht al, dat ze hem verloren had. Komt u toch even boven, meneer, ik ben erg benieuwd kennis met u te maken.”

Dat klonk zoo koddig oprecht en spontaan, dat hij onmogelijk kon weigeren. Hij klom de trap op, over den traplooper die versleten was, omwalmnd door een lucht, die hem dompig en vervuld van huisjesgeuren leek.

„En? Val ik mee of tegen?” schertste hij,

toen hij het dametje op den overloop met een buiging de hand gedrukt had.

Ze hield het hoofd keurend een weinig scheef en keek hem scherp aan; hij zag achter de scherts de snelle critiek en voelde zich merkwaardigerwijze weinig op zijn gemak.

„Geen van beide: Annie's beschrijving klopt.” Hij dacht aan Annie's woorden van den vorigen avond en kon een wrang lachje slechts met moeite onderdrukken. Wel prettig, als je wist hoe de medemenschen je zagen.

„Ze heeft me gisteravond in den wagen ook nog beschreven. Eerlijk gezegd ben ik er nog niet heelemaal van bovenop.”

Ze lachte, terwijl ze, na een beleefd handgebaar van hem, voor hem de voorkamer binnentrad.

„Ze is nogal critisch, hè?” Weer die grappig ernstige en vertrouwelijke blik naar hem op.

„Nogal, ja.”

„En dan te bedenken, hoe galant u altijd bent. Het is notabene met galanterie van uw kant begonnen.”

Hij schoot in den lach bij de herinnering. Op een avond, dat hij, sloom en langzaam als gewoonlijk, als een der laatsten den schouwburg verliet, had hij tot zijn ontsteltnis gezien, dat het goot. Hij was naar een taxi gehold, had het portier opengerukt, alleen om te zien, dat een meisje aan den anderen kant wilde instappen. Dat was Annie geweest. Er was toen slechts een korte schermtusseling van woorden gevolgd, beiden moésten met den auto naar huis, wilden ze niet door- en doornat worden. Zijn auto in reparatie, Annie in een wrevelige bui, die haar tot de weelde van een taxi deed besluiten, de stroomen van regen, zoo was de samenloop van omstandigheden geweest die tot hun kennismaking had geleid.

En ondertusschen vertelde het mevrouwje met de grappige, meisjesachtige stembuigingen en de vlugge, wijze oogen van Annie, die overdag met lessen bijverdiende om de muziekstudie van haar zusje Ida te bekostigen.

„Het is een zegen, als je kinderen ijverig zijn, meneer.”

Hij haastte zich dit te beamen en meende even het schampere lachje van zijn vader te hooren.

Terwijl het mevrouwje verder praatte over ditjes en datjes en hij luisterde met zijn allercharmantste luistergezicht, nam hij de kamer uit de ooghoeken eens op.

Hier woonde Annie dus. Hm, er stond, hing en lag te veel; hij begreep het nut niet van al die zeteltjes, tafeltjes, kleedjes, pulletjes, etsjes, foto's en toch, hij kon het niet ontkennen, er lag wel iets warmes in. Er was geen enkel voorwerp van waarde in deze kamer, maar er was ook niets direct smakeloos en alles wat hier was werd of dagelijks gebruikt, of op zijn minst toch eens bekeken. De ruimte was te klein en te vol, er waren ook te veel geluiden boven en beneden, hij zou zich hier gevangen voelen, maar hij kon zich toch voorstellen, dat hij daar in dien hoek zou zitten, de beenen voor zich uitgestrekt, met een kop thee, door het raam kijkende naar het afwisselende verkeer. Mevrouw, Annie, Ida, die drie menschen betekenden iets voor elkaar en deze woning betekende voor alle drie iets en... en... nou ja, in ieder geval maakte dat de sfeer warm.

Automatisch had hij antwoord gegeven en hij ontwaakte eigenlijk pas geheel uit zijn geoes, toen hij op den overloop stond en afscheid van het dametje nam.

„Komt u weer eens aan, meneer,” zei ze, zijn hand nemende en hem glimlachend recht in de oogen kijkende. „Stoort u zich maar niet aan Annie's luimen. Als u hier komt, bent u mijn gast.”

Hij boog, glimlachte, dankte en ging toen de trap af met een vage ontroering, waarover hij zichzelf verbaasde.

Gedurende den rit door de stad dacht hij aan de houding, die hij tegenover Huib zou aannemen. Luchtig, vertrouwelijk en aansluitend op hun vriendschap van zes jaar geleden, of ernstig als mannen onder elkaar. Toen hij van de pont afreed had hij tot de eerste houding besloten, aan die was hij gewend en die was dus het meest geschikt voor hem.

„Hallo, oude ijzervreter.” Met dezen jovialen uitroep, de hand reeds uitgestoken en op zijn gezicht 'n blijden lach die hem uitstekend lukte, zoo trad hij Huib Sjollema's privé-kantoor binnen.

Huib Sjollema, breed, gezet, flegmatisch, doch met kleine, blauwe, scherpe oogen achter sterk geslepen brilleglazen, stond niet op en mat hem vlug met een critischen blik.

„Je excuseert, dat ik blijf zitten?” vroeg hij met zachte, een weinig gevoelleerde stem.

„Den eersten keer dat ik meemaak, dat jij blijft zitten,” grapte Warmold, terwijl hij den ander de hand schudde. „Zelfs van Delft herinner ik me uitstekend brillante tentamens.”

Sjollema glimlachte en wees met een loom gebaar op een stoel.

„Vertel op,” verzocht hij.

„Je moet me helpen, Sjollema,” begon Warmold. „De kwestie is deze...”

Nee, het viel niet mee dat alles zoo luchtigjes als hij zich voorgenomen had te vertellen, om den drommel niet. Die vlotte, studentkooze toon lukte niet meer. Deze omgeving was hem onbehaaglijk, hij voelde zich hier niet op zijn plaats.

W O R D T V E R V O L G D

Straks kunt U weer fotografeeren!

De Dom van Utrecht en zoovele andere architectonische scheppingen. Dan levert iedere fotohandelaar U weer camera's en Bessapanfilms van Voigtländer.

Toen in 1904

de Victoria-fabriek werd opgericht en de dames hoeden met pleureuses droegen... toen was de *Bonne Mère* een der eerste Victoria-biscuits. Wat gingen daar veel eieren in...

Victoria BISCUITS

Loes..... waarom slaak je zoo'n diepe zucht, als er 'n stapeltje fijne lingerie op 'n waschbeurt ligt te wachten? Kom... 't valt heusch mee hoor... 'n kwartiertje weeten in ECHFALON... verder is 't kinderspel.

Voor de fijne wasch...niets beter dan

Echfalon

De juiste haarewassing!

Voorbehandeling: Doet de helft van de aangemaakte shampooon op het flink vochtig gemaakte haar, daarna goed masseeren en uitspoelen.

Hoofdwassing: Wascht met het restant het haar, zoodat flink schuim ontstaat. Dan vooral goed uitspoelen. Zoo heeft U het grootste profijt van de niet-alkalische

ZWARTKOP

SHAMPODOR SHAMPODOR-BLOND

Ovaaltjes

helpen U bij **rheumatiek, ischias, pijn en scheuten in ledematen en gewrichten, bij spit, griep, verkoudheid en zenuw- of hoofdpijnen.**

Let op de naam „Ovaaltjes” en prijs op de verpakking: **20 tabl. slechts 60 cts.** In alle apotheken en drogisterijen verkrijgbaar. Laat ons ook Uw ervaringen weten!

Sanita-Agentschap, Nassaukade 373, Amsterdam.

In het huis van

Ijsbrand de Vries

is het 's ochtends matig maar 's avonds lekker warm

Ik stook 's morgens of het m'n laatste kolen zijn, dan zitten mijn vrouw en ik en de kleine Ijsbrand 's avonds om een behaaglijk vuur. Laat vooral Uw haard of kachel 's morgens op „zacht” staan, 's middags op „matig” en, als het door en door koud is, 's avonds op „vol”. Maar... temper vroegtijdig, minstens een uur voor U naar bed gaat. Dan spaart U kolen en komt U beter uit!

Haal meer warmte uit minder kolen!

Bij rookershoest helpen reeds

2 Rheila's

meermalen per dag

Verkrijgbaar bij Apothekers en Drogisten f.-30en-50

BART BEUZEL EN ZIJN HART

Wie onzer kent de liefde niet? Dichters hebben haar bezongen, romanschrijvers brachten het tot fiksche oplagen... waarom dus zou de liefde ongemerkt voorbijgaan aan Bart Beuzel? Wie echter is Bart Beuzel? Bart Beuzel is een eenzaam banketbakker, in 't bezit van een zelfs in dezen distributietijd nog goed beklante zaak en behept met een ongeneeslijke liefde voor juffrouw Agatha.

Wordt zijn liefde beantwoord? Ziedaar een zaak, waar Bart niet zeker van is. Soms meent hij dat de lieflijke Agatha hem niet zonder welgevallen beziet, doch op andere oogenblikken twijfelt hij weer. Want wat, nietwaar, is zoo onberekenbaar als het hart van een vrouw? Waarom maakt Bart niet aan allen twijfel een eind door Agatha volgens alle regelen der kunst te „vragen“? Kijk, dat durft Bart niet, hij is een schroomvallig minnaar. Zijn schroom heeft hem zelfs een prachtige gelegenheid tot toenadering doen verzuimen, den Sinterklaasavond. Want Bart kon niet den moed vinden zijn verre geliefde met een geschenk te verrassen. Thans echter krijgt hij wéér een kans, wellicht de laatste. Want Kerstnis is op komst.

DE GROOTE KERST-PRIJSVRAAG

En dus heeft Bart Beuzel zijn beste beentje voorgezet, hij heeft een nieuw voorschot omgedaan, hij heeft een hagelwitte bakkersmuts op zijn lokken gezet... En toen is Bart een taart gaan bakken, natuurlijk voor Agatha. U zult begrijpen, dat het geen voor-oorlogsch gebak werd met eieren en slagroom, maar toch, de taart mag gezien worden.

Bart bakte zijn taart in den vorm van een hart. Dat is nogal duidelijk, nietwaar? En ten overvloede deed de verliefde banketbakker er een gedicht bij, waarin hij zijn gevoelens beled. Schroomvallig als hij was, schreef hij zijn aanzoek niet maar zoo rondweg neer, neen, hij maakte er een puzzel van, die hij met zijn banketbakkersspuit boven op zijn taart aanbracht.

Zoo kreeg Agatha het gebak thuis. Naar den geveer van dit kostelijk Kerstgeschenk behoefde zij niet te raden, al lang had zij Bart Beuzel's schuchtere, doch desalniettemin zeer verliefde blikken bespeurd. Wat hij met dat hart bedoelde, was duidelijk. Maar wat betekenden die geheimzinnige figuurtjes?

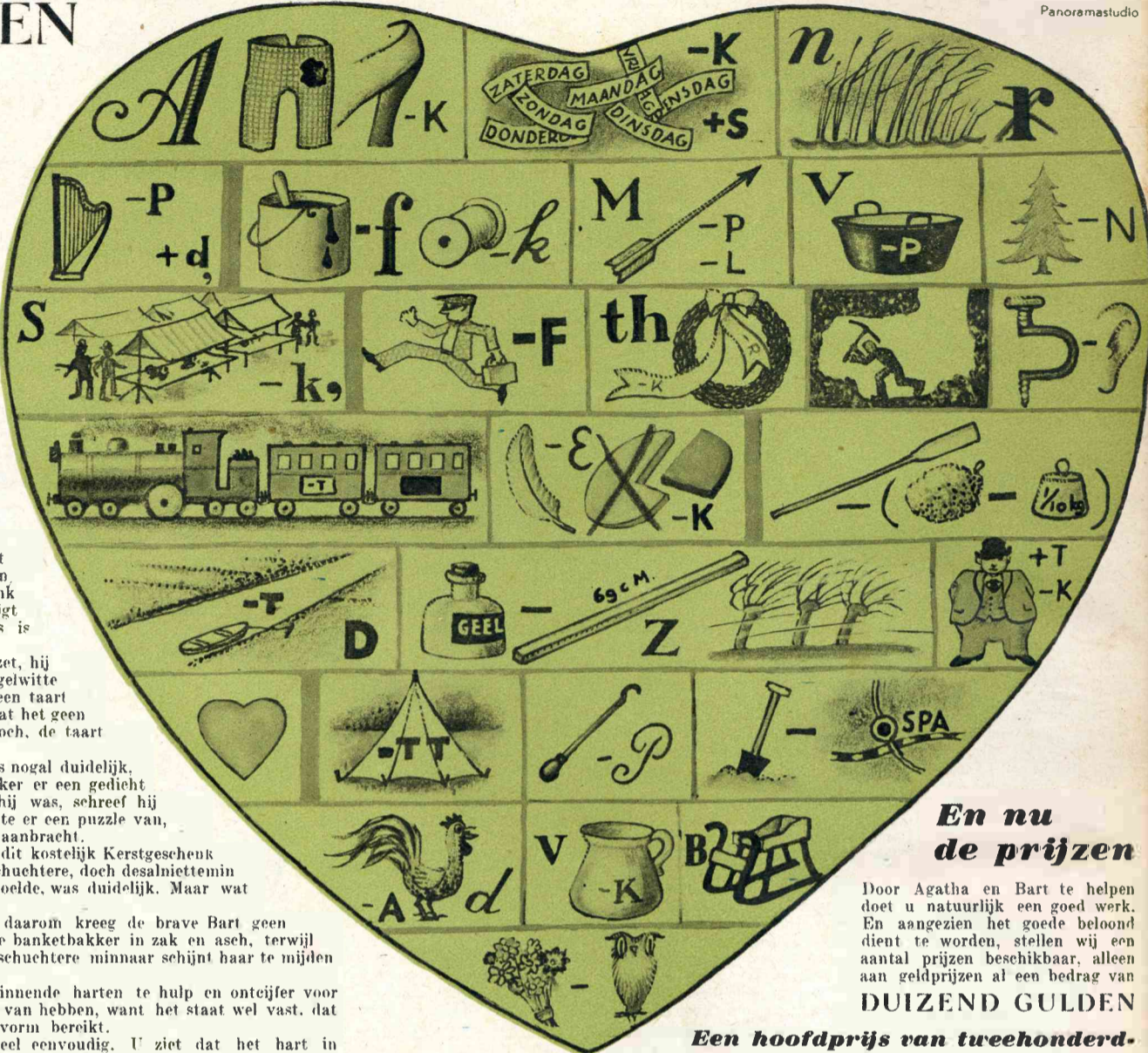
Agatha peinsde, doch zij werd er niet wijzer van. En daarom kreeg de brave Bart geen antwoord op zijn merkwaardig aanzoek. Nu zit de verliefde banketbakker in zak en asch, terwijl ook Agatha niet weet wat zij beginnen moet, want haar schuchtere minnaar schijnt haar te mijden. En zij vond hem juist zoo aardig...

Lezers, wij doen een beroep op u! Kom die twee minnende harten te hulp en ontcijfer voor Agatha het puzzelschrift op de taart. Ge zult er geen spijt van hebben, want het staat wel vast, dat ze accepteeren zal, als het aanzoek haar in een leesbaren vorm bereikt.

Hoe moet het nu met de oplossing? Wel, dat is heel eenvoudig. U ziet dat het hart in „regels“ verdeeld is, begin nu links boven en ontcijfer steeds van links naar rechts Bart's wonderlijke ontboezeming: u zult dan opmerken dat het aanzoek uit vijf rijtjende regels bestaat, gescheiden door een dikke dwarsstreep. Stuur de oplossing op een briefkaart — met de vermelding „Prijsvraag“ op de adreszijde — naar een onzer kantoren, te weten:

Haarlem, Nassaulaan 51; Amsterdam, Singel 263; Rotterdam, Provenierssingel 27; 's-Gravenhage, Stationsweg 95; Utrecht, Biltstraat 142; Enschede, Oldenzaalschestraat 56; Arnhem, Nieuwe Plein 42; 's-Hertogenbosch, Stationsweg 27; Maastricht, Stationsstraat 20; Vlissingen, Badhuisstraat 5. **DE INZENDING SLUIT DINSDAG 11 JANUARI.**

Het zal duidelijk zijn, dat, als er meer goede oplossingen binnenkomen dan er prijzen zijn, deze bij loting aan de gelukkige winnaars zullen worden toegewezen. Ten slotte zij vermeld, dat over deze Kerstprijzenvraag en den uitslag in geen geval wordt geoordeeld.

En nu de prijzen

Door Agatha en Bart te helpen doet u natuurlijk een goed werk. En aangezien het goede beloofd dient te worden, stellen wij een aantal prijzen beschikbaar, alleen aan geldprijzen al een bedrag van **DUIZEND GULDEN**

- Een hoofdprijs van tweehonderdvijftig gulden** f 250.—
- Een hoofdprijs van honderd gulden** f 100.—
- Een hoofdprijs van vijftig gulden** f 50.—
- Vier hoofdprijzen van vijftig gulden** f 100.—
- Tien prijzen van tien gulden** f 100.—
- Twintig prijzen van vijf gulden** f 100.—
- Honderdtwintig prijzen van een rijksdaalder** f 300.—

Verder stellen wij voor inzenders van goede oplossingen een aantal praktische TROOSTPRIJZEN beschikbaar, namelijk tweehonderd gebonden agenda's voor het jaar 1914.

VOOR DE JEUGD

SPORT
VOORZITTER
VAN DE
REBELLEN-CLUB
EN HET
BETOVERDE
SCHILDERIJ!
DOOR
FRANS DIEST

